Eerste Kamer der Staten-Generaal **I**

Vergaderjaar 2026-2027

29 861 Arbeidsmigratie en sociale zekerheid

36 446 Wijziging van de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs en enige andere wetten in verband met de invoering van regels voor het verlenen van toelating voor het ter beschikking stellen van arbeidskrachten (Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten)

C[1] **BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 november 2026

Inleiding
Nederland staat voor grote uitdagingen. Denk bijvoorbeeld aan de bouw van voldoende woningen, de overstap naar duurzame energie en het behouden van onze leidende positie in de chipindustrie. Tegelijkertijd zijn er steeds minder mensen om deze grote opgaven op te pakken. Om personeelstekorten op te vangen en onze economie sterk te houden, hebben we in sommige sectoren ook arbeidskrachten uit andere landen nodig: arbeidsmigranten.

Aan de andere kant is de ruimte schaars, staan voorzieningen onder druk en is er een tekort aan woningen. De productiviteitsgroei stagneert en onze economie leunt sterk op laagbetaald werk. Dat vraagt om keuzes. Nu worden arbeidsmigranten nog te vaak ingezet om tekorten op te vangen in plaats van dat bedrijven investeren in productiviteit en in mensen die aan de kant staan. We zien dat de afhankelijkheid van laagbetaalde arbeidsmigratie gepaard gaat met misstanden. Zo worden arbeidsmigranten soms onderbetaald of met te veel mensen ondergebracht in slecht onderhouden woningen. Dat kan leiden tot overlast en verloedering en gaat ten koste van de leefbaarheid in de wijk.

Verschillende rapporten, zoals dat van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 (SDO2050)[2] en het IBO Arbeidsmigratie[3], wijzen op de noodzaak van een gerichter arbeidsmigratiebeleid. Het kabinet zet daarom in op een hoogwaardige, innovatieve en sociale economie, waarin we selectiever omgaan met de inzet van arbeidsmigranten. Dit doen we in lijn met het advies van de SDO2050 aan de hand van drie pijlers.[4] We verminderen de vraag naar laagbetaalde arbeid en stimuleren mensen om aan het werk te gaan die onnodig langs de kant staan. Met gerichte arbeidsmigratie voegen we kunde en krachten op plekken toe waar onze economie het echt nodig heeft. En tot slot zorgen we dat we misstanden aanpakken en de positie van arbeidsmigranten verbeteren die in Nederland aan de slag zijn. Arbeidsmigranten horen volwaardig deel uit te maken van onze samenleving. Iedereen heeft recht op eerlijk, gezond en veilig werk en op goede huisvesting, ongeacht herkomst.

[1] De letter C heeft alleen betrekking op 29 861.
[2] Gematigde groei - rapport van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 | Rijksoverheid.nl.
[3] Wat werkt voor de toekomst - interdepartementaal beleidsonderzoek arbeidsmigratie - | Rijksoverheid.nl.
[4] De Tweede Kamer is op 30 oktober jl. over de opvolging van dit rapport geïnformeerd.

Met deze brief informeert het kabinet de Eerste en de Tweede Kamer, zoals toegezegd aan de Tweede Kamer[5], over de opvolging van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten (hierna: Aanjaagteam)[6] en het SER-advies 'Arbeidsmigratie naar waarde'[7]. In het coalitieakkoord is afgesproken beide adviezen uit te voeren.

Daarnaast reageert het kabinet (in een bijlage) op twee recente rapporten. Het eerste is de uitwerking van het eerder genoemde SER-advies die op 22 oktober 2026 is gepubliceerd[8], met aanbevelingen over de nabetaling van achterstallig loon, onrechtmatige detachering van derdelanders en een gedragscode voor goed werkgeverschap en opdrachtgeverschap. Het tweede is het literatuuronderzoek van de staf van de commissie SZW[9] (hierna: Kamerstaf) met lessen uit andere landen. Het kabinet is de SER en de Kamerstaf erkentelijk voor hun werk.

Leeswijzer
Ten eerste schetst het kabinet de brede inzet op arbeidsmigratie en gaat daarna uitgebreid in op de aanpak om misstanden tegen te gaan en daarmee de positie van arbeidsmigranten te verbeteren. Het kabinet betrekt hierbij onder meer het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) over de veiligheid van arbeidsmigranten.

Bij de brief zijn zes bijlagen gevoegd:
- een overzicht van alle maatregelen uit spoor 3, inclusief de voortgang van de aanbevelingen van het Aanjaagteam;
- een overzicht van de aanbevelingen uit het SER-advies met de voortgang;
- een reactie op de recente uitwerking van het SER-advies;
- een reflectie op de gestelde vragen van de commissie SZW naar aanleiding van het literatuuronderzoek van de Kamerstaf[10]
- toezeggingen en moties op arbeidsmigratie die met deze brief worden afgedaan.
- een reactie op het actieplan van provincies en gemeenten[11]

Het kabinet werkt aan het selectiever omgaan met de inzet van arbeidsmigranten

Het kabinet zet in op een hoogwaardige, innovatieve en sociale economie, waarin we selectiever omgaan met de inzet van arbeidsmigranten. Dit doen we aan de hand van drie pijlers, zoals het kabinet ook met de Tweede Kamer deelde in de brief over demografie van 30 oktober jl.[12]

1. <u>Verminderen vraag naar laagbetaalde arbeid en benutten arbeidspotentieel</u>

Arbeidsmigratie is grotendeels vraag gestuurd: werkgevers werven arbeidsmigranten om in hun behoefte aan personeel te voorzien. We zien nog steeds dat een aanzienlijk deel van de arbeidsmigranten in Nederland laagbetaald werk verricht, in het bijzonder arbeidsmigranten afkomstig uit landen binnen de EU, maar ook steeds vaker uit landen buiten de EU via detacheringsroutes. De toegang tot laagbetaalde arbeid kan de prikkel verzwakken om te investeren in arbeidsbesparende innovaties en betere arbeidsvoorwaarden en onbenut arbeidspotentieel in Nederland te benutten. Laagbetaalde arbeidsmigratie concentreert zich in het bijzonder in een aantal sectoren, zoals de land- en tuinbouw, logistiek en vleessector. Ook in deze sectoren moeten we blijven inzetten om slimmer en innovatiever werken. Verdienmodellen die draaien op onderbetaling of het ontduiken van regels aanvaardt het kabinet niet. Dat is oneerlijk voor arbeidsmigranten en voor werkgevers die de regels naleven. Het kabinet zet in op het verminderen van de vraag naar laagbetaalde arbeid om zo de beweging naar een hoogproductieve economie te maken. Hiervoor neemt het de volgende maatregelen:
- De uitleenmarkt krijgt per 1 januari 2027 een nieuw toelatingsstelsel voor in- en uitleners met de Wtta (wet Toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten).

[5] TZ202606-080.
[6] Geen tweederangsburgers. Aanbevelingen om misstanden bij arbeidsmigranten in Nederland tegen te gaan | Rijksoverheid.nl.
[7] Arbeidsmigratie: minder waar het kan, beter waar het moet | SER.
[8] SER werkt voorstellen uit voor eerlijker en beter gereguleerde arbeidsmigratie | SER.
[9] Staf commissie SZW, Grip op arbeidsmigratie: een literatuuronderzoek naar maatregelen in Europese landen (2026).
[10] Kabinetsreactie kennisthema Arbeidsmigratie | Tweede Kamer der Staten-Generaal.
[11] Provincie Limburg: gezamenlijk Actieplan Arbeidsmigratie aangeboden aan Tweede Kamer | Provincie Limburg
[12] Brief van de minister van SZW en de minister van AenM van 30 oktober 2026 - Demografie, 30 oktober 2026.

- Het kabinet streeft ernaar om in de vleessector per 1 maart 2028 een uitzendverbod in werking te laten treden. De internetconsultatie van een voorstel om het ter beschikking stellen van arbeidskrachten te verbieden in de vleesketen voor werkzaamheden rond het slachten, verwerken, koelen en verpakken van vlees is afgerond. De Tweede Kamer zal hier op korte termijn over worden geïnformeerd.
- De door de Tweede Kamer gevraagde verkenning naar een individueel uitzendverbod is uitgevoerd en heeft het kabinet tot de conclusie gebracht om op eerder genoemde generieke instrumenten in te zetten.[13] Voor de risicosectoren transport-, schoonmaak- en teeltsector wordt onderzocht welke risico's er zijn en welke rol uitzendconstructies daarbij spelen. De resultaten worden voor het einde van dit jaar verwacht. Hierover zal ik de Tweede Kamer afzonderlijk nader informeren.
- De wet Meer zekerheid flexwerkers is deze zomer aangenomen door de Eerste Kamer[14] en treedt per 1 januari 2028 in werking. Omdat rechten niet alleen op papier moeten bestaan, maar ook in de praktijk door de kwetsbare doelgroep moeten worden benut, wordt via Work in NL-punten informatie verstrekt en via Juridisch Loket juridische ondersteuning geboden.
- Het kabinet zet in op het tegengaan van onrechtmatige detachering van derdelanders, zowel nationaal als in Europees verband. Hierover wordt de Tweede Kamer gelijktijdig met deze brief geïnformeerd.
- In Europees verband zet het kabinet in op het versterken van het mandaat van de Europese Arbeidsautoriteit, waardoor het grensoverschrijdende samenwerking tussen nationale arbeidsinspecties nog beter en gerichter kan faciliteren.
- Tegelijkertijd zorgt het kabinet dat zo veel mogelijk asielzoekers met een kansrijke asielaanvraag en statushouders aan het werk gaan.[15] We kunnen het ons in deze krappe arbeidsmarkt niet veroorloven om mensen langs de kant te laten staan. Bovendien dragen zij op deze manier bij aan onze samenleving.
- Via verschillende mechanismes kan ook overheidsbeleid invloed hebben op de arbeids- en productiekosten. Daarom gaat het kabinet komend halfjaar in alle ministeries het beleid doorlichten om te zien op welke wijze er slimmer gewerkt kan worden en beter kan worden omgegaan met schaarste aan arbeid[16]. Hierbij wordt het beleid doorgelicht dat ieder ministerie samen met de sectoren ontwikkelt. Het kabinet maakt zich sterk om in overleg met sociale partners te komen tot sectorale convenanten, maatwerkafspraken en concrete streefcijfers die grip op migratie vergroten, zoals aanbevolen door de SER.

2. Gerichte arbeidsmigratie

Dit kabinet wil sturen op arbeidsmigratie die we echt nodig hebben voor de toekomstige welvaart van Nederland. Zoals ook aangekondigd in de Talentstrategie[17], zet het kabinet in op hoogproductieve arbeid(smigratie) om onze cruciale opgaven te faciliteren. We ontwikkelen daarom een strategie om gericht internationaal talent aan te trekken en te behouden, waarmee we Nederland internationaal als aantrekkelijk vestigingsland positioneren. Binnen de Taskforce Toekomstige Welvaart en Vestigingsklimaat wordt de Talentstrategie verder uitgewerkt. Met verschillende maatregelen zet het kabinet in op gerichte arbeidsmigratie:

- Dit najaar informeert het kabinet de Tweede Kamer verder over de aanscherping van de kennismigrantenregeling.
- Ook werkt het kabinet aan de pilot vakkrachten, waarmee onder strenge voorwaarden, goed opgeleide krachten kunnen worden aangetrokken voor beroepen in specifieke domeinen. Het kabinet onderzoekt daarbij, zoals de Kamerstaf[18] aanbeveelt, hoe het werven van vakkrachten eenvoudiger kan.

3. Tegengaan misstanden – verbeteren positie arbeidsmigranten

Arbeidsmigranten in Nederland verdienen een fatsoenlijke behandeling, net als ieder ander. In de praktijk is de situatie van arbeidsmigranten nog te vaak kwetsbaar. Het kabinet zet erop in om

[13] Motie van lid Patijn; Kamerstukken II, 2025/26, 29861, nr. 194.
[14] Meer zekerheid voor mensen met een flexcontract | Rijksoverheid.nl.
[15] Kamerstukken II, 2025/26, 32824, nr. 511.
[16] Zoals ook aangekondigd in de Talentstrategie,
[17] Kamerstukken II, 2025/26, 36630, nr. 4.
[18] Staf commissie SZW, Grip op arbeidsmigratie: een literatuuronderzoek naar maatregelen in Europese landen (2026).

misstanden bij arbeidsmigranten tegen te gaan en hun positie te verbeteren. Daarvoor zijn of worden de volgende maatregelen genomen, toegelicht per thema:

Eerlijk, gezond en veilig werken
Arbeidsmigranten hebben recht op eerlijk loon en een goede behandeling door de werkgever. Ook is het belangrijk om aandacht te hebben voor veiligheid en gezondheid op de werkplek. Het kabinet zet in op de maatregelen onder spoor 1, zoals de introductie van de Wtta, het uitzendverbod in de vleessector, de wet Meer zekerheid flexwerkers, het tegengaan van onrechtmatige detachering en het versterken van het mandaat van de Europese Arbeidsautoriteit, die de werkomstandigheden van arbeidsmigranten verbeteren. Daarnaast neemt het kabinet verschillende andere maatregelen:

- Om onderbetaling van arbeidsmigranten tegen te gaan, kondigde het kabinet op 2 juni 2026 aan dat er een nieuwe wet komt die het makkelijker maakt om onderbetaling vast te stellen. Het wetsvoorstel dat een omgekeerde bewijslast introduceert binnen de Wml wordt momenteel verder uitgewerkt.
- De Wet invoering meld- en vergewisplicht voor uitleners treedt naar verwachting per 1 juli 2027 in werking waardoor uitleners, naast inleners, vanaf 1 juli 2027 meldingsplichtige arbeidsongevallen ook moeten melden bij de Arbeidsinspectie.
- Daarnaast gaat de Arbeidsinspectie naar aanleiding van het rapport van de OVV nader bekijken hoe zij in de toekomst het beste een goede inschatting kan maken van de mate waarin arbeidsmigranten betrokken zijn bij arbeidsongevallen. Het kabinet gaat naar aanleiding van het advies van de OVV in gesprek met de werkgevers om te bespreken wat nodig is om werk gerelateerde gezondheid en veiligheid van arbeidsmigranten beter te beschermen.

Verbeteren registratie
Een deel van de arbeidsmigranten verblijft langer dan vier maanden in Nederland zonder zich als ingezetene bij de gemeente te registreren. Hierdoor is er beperkt zicht op arbeidsmigranten. Dit kabinet neemt meerdere stappen om de registratie van arbeidsmigranten in de Basisregistratie Personen (BRP) te verbeteren, in lijn met het rapport van de Kamerstaf en de SER op dit punt. Hierover is de Tweede Kamer in september jl. geïnformeerd.[19] De belangrijkste maatregelen zijn:

- Sinds juli jl. is de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) begonnen met het actief communiceren naar niet-ingezetenen bij hun inschrijving in de RNI over correcte inschrijving in de BRP en over de informatie die kan worden gevonden bij WIN-punten over rechten en plichten. Er wordt een e-mail gestuurd onmiddellijk na inschrijving, na twee en zes maanden. Er zijn tot begin oktober al meer dan 36.000 e-mails verstuurd.
- Gemeenten kunnen sinds mei jl. laagdrempelig tijdelijke verblijfadressen ontvangen uit de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI).[20] Hierdoor krijgen gemeenten beter zicht op de groep arbeidsmigranten die ingeschreven staat in de RNI, mogelijk in hun gemeenten woont en langdurig in Nederland werkt en verblijft. Dit biedt handvatten voor het doen van adresonderzoek. De RvIG presenteert de komende periode op gemeente congressen om ervoor te zorgen dat gemeenten ook daadwerkelijk gebruik maken van deze informatie.
- Samen met de VNG onderzoeken we goede voorbeelden van gemeenten die arbeidsmigranten goed registreren en delen deze met andere gemeenten om van elkaar te leren.
- Vanaf 1 april 2027 introduceert het kabinet een zorgplicht voor uitleners bij registratie, waardoor zij arbeidskrachten, waaronder veel arbeidsmigranten, moeten informeren over registratie in de BRP en moeten vergewissen of zij zich goed hebben ingeschreven. Dit geldt voor arbeidskrachten die minder dan 150% van het Wettelijk minimumloon verdienen. Op termijn vindt controle op de naleving van de zorgplicht plaats via de Wtta. De zorgplicht zal aan het normenkader van de Wtta worden toegevoegd nadat het toelatingsstelsel volledig is ingericht en de capaciteit van inspectie instellingen voldoende is.

Meer en betere huisvesting
Het kabinet neemt verschillende maatregelen om meer en betere huisvesting te realiseren. Ook werkt het aan betere huur(prijs)bescherming voor arbeidsmigranten. De belangrijkste maatregelen die zijn en worden genomen:

[19] Reisdocumenten | Tweede Kamer der Staten-Generaal.
[20] Voor informatie kan de website van RvIG geraadpleegd worden: Tijdelijk verblijfsadres | RvIG

- De minister van VRO werkt aan het wetsvoorstel passende huurcontracten, dat moet zorgen voor betere huurbescherming en een betere bescherming tegen te hoge huurprijzen voor onder andere arbeidsmigranten. Het streven is dat de wet op 1 juli 2028 in werking treedt.
- Gelijktijdig met de invoering van deze maatregelen wordt de mogelijkheid afgeschaft om kosten voor huisvesting in te houden op het wettelijk minimumloon.[21]
- Sinds 2023 is de Wet goed verhuurderschap van kracht. Deze wet voorziet onder meer in een ontkoppeling van de huur- en arbeidsovereenkomst, een meldpunt waar huurders, woningzoekenden en andere belanghebbenden terecht kunnen met meldingen van ongewenst verhuurgedrag en de mogelijkheid om een verhuurvergunning in te voeren. Afgelopen zomer heeft de evaluatie van de Wet goed verhuurderschap plaatsgevonden. Deze evaluatie is ook met de Tweede Kamer gedeeld.[22] De minister van VRO zal de Tweede Kamer eind van dit jaar informeren over de opvolging daarvan.
- Sinds 1 juli 2026 geldt de Wet versterking regie op de volkshuisvesting. Deze wet geeft overheden meer mogelijkheden om te sturen op hoeveel, waar en voor wie er wordt gebouwd. Rijk, provincies en gemeenten moet in een volkshuisvestingsprogramma voor een aantal specifieke aandachtsgroepen, zoals arbeidsmigranten, vastleggen wat hun woonbehoefte is en welke beleidsmaatregelen zij gaan treffen om in die woonbehoefte te voorzien.

Dakloosheid

Het kabinet werkt aan het tegengaan en voorkomen van dakloosheid via het Nationaal Actieplan Dakloosheid. De voortgangsbrief over dit plan is op 5 november jl. naar de Tweede Kamer gestuurd. In aanvulling hierop werken het Rijk en gemeenten sinds 2022 aan het Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers. Afgelopen periode is al ingezet op de volgende maatregelen:

- De kortdurende opvang voor dakloze EU-burgers zonder recht op reguliere opvang is verlengd en uitgebreid tot en met 2028. Het aantal gemeenten dat opvang aanbiedt neemt toe van zes naar 19 gemeenten. Gelijktijdig evalueren we deze dienstverlening met het oog op verdere besluitvorming vanaf 2028.
- We werken samen met werkgeverspartijen om terugkeer naar werk te stimuleren, onder meer via het vangnet-project van de ABU.[23]
- Gemeenten werken voor ondersteuning naar het herkomstland samen met maatschappelijke organisaties, zoals stichting Barka, Leger des Heils en de Regenbooggroep voor informatievoorziening, praktische hulp bij de reis en, waar mogelijk, een warme overdracht in het herkomstland. We bevorderen hierbij de samenwerking tussen gemeenten, Rijk en (organisaties in) landen van herkomst.

Daarnaast zal het kabinet de komende tijd ook de volgende maatregelen nemen:

- Sommige werkgevers maken arbeidsmigranten doelbewust dakloos. We helpen opvanginstellingen en veldpartijen om signalen hierover door te geven aan instanties, zoals de Arbeidsinspectie bij eventuele arbeidsmisstanden en de Nederlandse Autoriteit Uitleenmarkt. Bij onterecht ontslag kunnen zij arbeidsmigranten doorverwijzen naar het Juridisch Loket.
- Veel gemeenten hebben best practices ontwikkeld die leren hoe deze doelgroep goed te helpen is. We gaan die kennis van professionals, opvanginstellingen en veldwerkers over dakloosheid beter ontsluiten.
- Wanneer dakloze EU-burgers genoeg rechten hebben opgebouwd in Nederland moeten ze worden opgevangen in de maatschappelijke opvang. We onderzoeken wat de gevolgen daarvan zijn op de huisvestingsbehoeften van verschillende typen rechthebbende dakloze EU-burgers, bijvoorbeeld bij uitstroom uit de reguliere maatschappelijke opvang.
- We zetten in op het voorkomen en behandelen van psychische problemen en verslaving. Zo zetten we in op schuldhulpverlening, werk en actieve participatie, vroegsignalering, lokale teams, hulp in nabijheid, het versterken van sociale netwerken en de eerstelijns zorg en het verbeteren van de ggz.

Toegang tot zorg

Zorgvragen hangen vaak samen met andere factoren die in iemand leven spelen. Voor arbeidsmigranten gaat het bijvoorbeeld om onzekere huisvesting en onveilig werk, wat kan leiden tot stress of arbeidsongevallen. Daarnaast is het voor arbeidsmigranten niet altijd eenvoudig om

[21] Kamerstukken II, 2025/26, 29861, nr. 176.
[22] Kamerstukken II 2025/26, 27926, nr. 430.
[23] https://www.arbeidsmigratieingoedebanen.nl/actueel/weblogs/praktijkverhalen/2024/project-vangnet-perspectief-aan-dakloze-arbeidsmigranten.

toegang te krijgen tot de gezondheidszorg in Nederland door taalbarrières, onvoldoende kennis van het Nederlandse zorgstelsel of het niet kunnen vinden van een huisarts. Ook kan het wegvallen van een zorgverzekering na het beëindigen van de arbeidsovereenkomst ervoor zorgen dat iemand onverzekerd raakt. Om de zorg voor arbeidsmigranten te verbeteren zetten we de komende periode in op de volgende maatregelen:

- De minister van VWS blijft zich inzetten op het terugdringen van onverzekerdheid onder arbeidsmigranten. Hierover is de Tweede Kamer in een brief[24] geïnformeerd. Zorgverleners bieden medisch noodzakelijke zorg, ook aan mensen die niet verzekerd zijn of de zorg niet zelf kunnen betalen. Om ervoor te zorgen dat zorgaanbieders dan niet met onbetaalde rekeningen blijven zitten, heeft de overheid twee vangnetregelingen[25]. Het gaat om de subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden en de regeling onverzekerbare vreemdelingen.
- De minister van VWS blijft de ontwikkelingen volgen van zorgverzekeraars om meertalige voorlichting te geven over de zorgverzekering en de zorg in Nederland en betere afspraken te maken met zorgaanbieders over zorg aan arbeidsmigranten. Zo startten HollandZorg en Healthcare for Internationals op 1 juli 2026 een pilot met circa 30.000 verzekerden in de regio's Venlo en Tilburg. Verzekerden krijgen via digitale triage snel advies en spreken in zestien talen met een huisarts. Komende periode volgen locaties in Vught, Leeuwarden, Westland en West-Brabant/Zeeland. De verwachting is dat eind 2027 sprake is van een landelijke dekking met dit integrale model.
- De Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB) zet zich in om binnen de eigen beroepsgroep meer kennis op te bouwen en aandacht te vragen voor arbeidsmigranten en hun arbeidsomstandigheden. De NVAB helpt de ABU en de NBBU hun voorlichting effectiever te maken en draagt bij aan betrouwbare informatie via Work in NL. De NVAB gaat ook meer samenwerken met de arbodeskundigen en andere sociaal geneeskundigen. Dit komt ook ten goede van arbeidsmigranten in een kwetsbare positie, die vaker op verschillende vlakken zorgproblematiek ervaren. Dit is ook in lijn met de aanbeveling van OVV om de toegang tot arbozorg te verbeteren.

Verbeteren informatievoorziening en vergroten toegang tot recht

Arbeidsmigranten hebben een beperkte bestaanszekerheid, ondervinden taalbarrières en weten nog onvoldoende waar ze recht op hebben en hoe ze die rechten kunnen opeisen. Ook de OVV benadrukt dat het belangrijk is om de belangenbehartiging van arbeidsmigranten te versterken. Het kabinet zet in op de volgende maatregelen om de informatievoorziening en toegang tot recht te verbeteren:

- Via het project Work In NL kunnen arbeidsmigranten bij regionale en mobiele informatiepunten terecht voor betrouwbare informatie over werken en wonen in Nederland. Of digitaal via de vernieuwde website Workinnl.nl, beschikbaar in 9 talen. In 2026 zijn door heel het land nieuwe Work in NL-punten geopend. Het project krijgt hierdoor steeds meer een landelijke dekking en we verwachten dit jaar in 30 van de 35 arbeidsmarktregio's operationeel te zijn. In 2027 zetten we verder in op de kwaliteit van dienstverlening, de bekendheid en het versterken van het netwerk van hulp en ondersteuning.
- Sinds 2024 is er een specialistisch team ingericht bij het Juridisch Loket dat zich richt op arbeidsmigranten. Zij kennen hun taal en cultuur. Tussen de start van het programma in mei 2024 en augustus 2026 werden ruim 11.000 zaken behandeld, waarvan ruim 6.000 zaken betrekking hebben op de periode van januari tot en met augustus 2026.

Verbeteren Nederlandse taal

Veel arbeidsmigranten willen graag Nederlands leren. Dat lukt vooral als het leren aansluit bij hun werk, werktijden en dagelijkse praktijk. Daarom zet het kabinet en de Stichting van de Arbeid zich in om Nederlands te leren op de werkvloer met de volgende maatregelen:

- Regionale adviseurs van Stichting Lezen en Schrijven verzorgen elk jaar meer dan 70 adviestrajecten bij werkgevers. Dit met als doel om samen te kijken hoe zij taal op de werkvloer kunnen versterken, op een manier die past bij het bedrijf. Hiervoor krijgt de stichting voor de komende 3 jaar subsidie vanuit het ministerie van SZW.

[24] Kamerstukken II 2025/26, 36 800 XVI, nr. 198.
[25] Het gaat om de subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden (SOV) en de regeling onverzekerbare vreemdelingen (OVV).

- Daarnaast heeft zowel de Adviesraad Migratie[26] als de SER in 2025 aanbevolen om taalonderwijs en loopbaanontwikkeling onder werktijd aan te bieden. De Stichting van de Arbeid is voornemens om hiervoor een cao-aanbeveling op te stellen richting cao-partijen.

Toezicht, handhaving en opsporing

Het kabinet zet in op effectief toezicht en handhaving op wonen en arbeidsmisstanden. Ook zet het in op het beter strafrechtelijke aanpakken van daders van arbeidsuitbuiting. Het kabinet neemt hiervoor de volgende maatregelen:

- De minister van VRO onderzoekt hoe gemeenten beter gebruik kunnen maken van de kennis over de toepassing van huurwetgeving, onder meer via informatiedeling, regiobijeenkomsten en scholing. Hiervoor professionaliseert de minister in breder verband de opleiding woontoezicht voor gemeentelijke toezichthouders die in 2025 van start ging.
- Om de naleving van de arbeidswetten te bevorderen wordt de bestuurlijke boete van verschillende arbeidswetten verhoogd. Gelijktijdig met deze brief kondigt het kabinet in een brief aan dat naar verwachting op 1 juli 2027 de boetenormbedragen van de arbeidswetten opnieuw worden vastgesteld. Dit betreft een eenmalige verhoging van 21,7%. Daarnaast worden de boetenormbedragen vanaf naar verwachting 1 januari 2028 jaarlijks geïndexeerd.[27] Zowel de SER als de Kamerstaf vragen in hun rapporten aandacht voor de hoogte van de boetes.
- Met het Wetsvoorstel modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel zet het kabinet op het effectiever maken van de strafrechtelijke aanpak van mensenhandel. De wet is op 10 juni 2025 aangenomen door de Tweede Kamer en op 29 september jl. door de Eerste Kamer. De Minister van JenV informeert de Tweede Kamer zo spoedig mogelijk over de datum van inwerkingtreding.
- Samenwerking is essentieel voor effectieve handhaving, zoals ook geconstateerd in het rapport van de Kamerstaf. Verschillende samenwerkingsverbanden richten zich al op toezicht en handhaving bij misstanden rond arbeidsmigranten. We onderzoeken wat nodig is en hoe zij meer van elkaar kunnen leren om hun aanpak effectiever te maken.

Tot slot

Ook de komende periode blijven we ons stevig inzetten om de positie van arbeidsmigranten te verbeteren. We gaan daarover in gesprek met experts, organisaties uit het veld en arbeidsmigranten. Daarbij kijken we ook naar het beleid in andere landen, zowel binnen als buiten de EU, en betrekken we de geleerde lessen uit eerdere rapporten, zoals die uit het rapport van de Kamerstaf.

Daarbij vinden we het van groot belang om van arbeidsmigranten zelf te horen hoe zij hun leven en werk in Nederland ervaren. Daarom brengt Risbo tweejaarlijks een belevingsonderzoek uit. In 2024 werd het eerste rapport[28] gepubliceerd en eind dit jaar verwachten we het vervolgonderzoek. Deze deel ik ook met de Tweede Kamer. Zo houden we zicht op wat er voor arbeidsmigranten daadwerkelijk verandert en waar we nog aanvullende maatregelen moeten nemen.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

J.A. Vijlbrief

[26] Investeren in samenleven | Adviesraad Migratie.

[27] Voor de Wml, Wav, WagwEU, Arbowet en ATW worden de boetenormbedragen per 1 juli 2027 met 21,7% verhoogd. De Waadi wordt hierin niet meegenomen, nu deze wet wordt gewijzigd door de Wtta en hiermee de boetenormbedragen opnieuw zullen worden vastgesteld. De jaarlijkse indexatie vanaf 1 januari 2028 zal eveneens gaan gelden voor de Waadi.

[28] Zicht op arbeidsmigranten: Een belevingsonderzoek naar de positie van EU-arbeidsmigranten, derdelanders en Oekraïners in Nederland | Rijksoverheid.nl